

Rääkkylän kunta
Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä

Kuntalain (410/2015) 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan on valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Kuntalain 84 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on 1.6.2017 alkaen ollut myös sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen ja ilmoitusten saattaminen valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset ja toimittanut ne tiedoksi kunnanvaltuustolle joulukuussa 2021.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakuntaan kuuluvat seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Valtuustokausi 2021 – 2025 (1.8.2021 alkaen)

Jäsen

Pasi Laasonen, pj.
Matti Hännikäinen, vpj.
Aune Laakkonen

Tarja Musikka
Kati Pitko

Henkilökohtainen varajäsen

Hannu Ilonen
Markku Pulkkinen
Uuna Kainulainen (21.9.2021 alkaen)
Sonja Vartiainen (21.9.2021 saakka)

Kerttu Asikainen
Jarmo Rätty

Valtuustokausi 2017 – 2021 (31.7.2021 saakka)

Jäsen

Ville Hirvonen, pj.
Matti Hännikäinen, vpj.
Kerttu Ihalainen
Tarja Musikka
Asko Reittu

Henkilökohtainen varajäsen

Tuure Hirvonen
Seija Pajarinen
Hannu Ilonen
Kerttu Asikainen
Merja Leskinen

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Pasi Laasonen

- Elinvoimalautakunnan jäsen (sekä pj 31.7.2021 saakka)
- Maaseutulautakunnan jäsen
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuuston varajäsen
- Kunnanhallituksen varajäsen (31.7.2021 saakka)
- Siun soten neuvottelukunnan varajäsen (31.7.2021 saakka)
- Rääkkylän Osuuspankin hallituksen jäsen

Matti Hännikäinen

- Elinvoimalautakunnan varajäsen (31.7.2021 saakka)
- Elinvoimalautakunnan lupajaoston varajäsen (31.7.2021 saakka)
- Siun soten neuvottelukunnan varajäsen (31.7.2021 saakka)

Aune Laakkonen

- Hyvinvointilautakunnan varapj (31.7.2021 saakka)
- Rääkkylän kunnan edustaja Kiteen kaupungin sivistyslautakunnassa kansalaisopistoa koskevissa asioissa
- Paksuniemen vesiosuuskunnan kunnan edustajajäsen
- Keski-Karjalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kunnan varaedustajajäsen

Kati Pitko

- Hyvinvointilautakunnan jäsen
- Elinvoimalautakunnan varajäsen (ei todellista esteellisyyttä, koska ei ole osallistunut lautakunnan kokouksiin)

Jarmo Rätty

- Elinvoimalautakunnan jäsen
- Hyvinvointilautakunnan varajäsen

Hannu Ilonen

- Hyvinvointilautakunnan jäsen (31.7.2021 saakka)
- Hyvinvointilautakunnan varajäsen

Esteelliset jäsenet eivät ole osallistuneet arviointikertomuksen valmisteluun niissä kohdin, joissa ovat olleet esteellisiä.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT- ja HT-tilintarkastaja Taina Törrönen sekä avustavana tarkastaja KTM Joni Mäkitalo.

1.3 Tarkastuslautakunnan työskentely

Tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa arvioimaan vuoden 2021 toimintaa ja taloutta. Arvioinnin suorittamista varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Vuoden 2021 painopisteinä ovat olleet sosiaali- ja terveystalouden toiminnan järjestäminen ja organisointi, elinvoimapaalvelut sekä talouden tasapainottaminen ja arviointimenettely.

Tarkastuslautakunta on tutustunut vuoden 2021 talousarvioon sekä vuoden 2021 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Kunnan eri toimielinten toimintaan on tutustuttu viranhaltijoiden esitteilyjen, toimintaa ja taloutta koskevien raporttien kautta sekä kuulemalla konserniyhteisöjen edustajia. Lautakunnan kuultavina ovat olleet kunnanjohtaja Yrjö Eronen, kirjanpitäjä Elena Konovalova, kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Laasonen, kehityssihteeri Raita Joutsensaari, rakennustarkastaja/Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy:n toimitusjohtaja Kalevi Harinen, apulaisrakennustarkastaja Joni Rytönen, elinvoimautakunnan puheenjohtaja Tellervo Hurskainen, rehtori-sivistystoimenjohtaja Rauni Ronkainen ja vapaa-aikasihteeri Jyrki Kymäläinen. Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n avainasiakaspäällikkö Anne Nyssönen ja liiketoimintajohtaja Tomi Turunen pitivät lautakunnalle esittelyn kunnan sähkösiivouksesta vuoden 2021 osalta sekä vallitsevista sähkömarkkinoista. Lisäksi on seurattu hallintokuntien pöytäkirjoja sekä tehty muita havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Kokoustyöskentelyn lisäksi on lokakuussa 2021 osallistuttu Hallintoakatemian webinaariin: Tarkastuslautakunnan perehdytys kuntaorganisaation arjen näkökulmasta. Marraskuussa 2021 lautakunta teki tutustumiskäynnin Kontion Kala Oy:n Paksuniemessä sijaitseviin kalanjalostustoiminnan tiloihin.

Tarkastuslautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista kokousten yhteydessä ja perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIINTIKERTOMUSTEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.6.2021 hyväksynyt tarkastuslautakunnan laatiman arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja hyväksynyt 8.11.2021 kokouksessaan kunnanhallituksen antaman selonteon seikoista, joihin arviointikertomuksessa oli kiinnitetty huomiota.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksen tiedokseen 23.11.2021 kokouksessaan ja kiittää saaduista selonteista sekä tehdyistä

toimenpiteistä. Lautakunta kiittää kunnan viranhaltijoita ja toimihenkilöitä, erityisesti kirjanpitäjää, kunnanjohtajaa ja kunnanhallituksen puheenjohtajaa suuriarvoisesta työstä kunnan talouden selvitysmenettelyn aikana. Selvitysmenettely johti kunnan kannalta suotuisaan lopputulokseen ja kunnan säilymiseen itsenäisenä.

Vuoden aikana käytiin useita neuvotteluja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän - Siun soten sekä muiden kuntien kanssa Rääkkylän maksuosuuksien kohtuullistamiseksi ja palvelutason turvaamiseksi. Neuvottelut päättyivät tuloksettomina. Kunnan tulee jatkaa neuvotteluja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaamiseksi ja parantamiseksi.

Lisäksi lautakunta on edelleen huolissaan kunnan henkilöstön riittävydestä ja jaksamisesta, erityisesti säästöohjelman toteuttamisen johdosta.

3. ARVIO ASETETTujen TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen 28.3.2022. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Talousarvio on vahvistettu valtuuston kokouksessa 14.12.2020 ja talousarvion investointiosan muutos 16.8.2021 sekä talousarviomuutos 8.11.2021.

Lautakunta toteaa, että kunnanhallitus on laatinut ja allekirjoittanut tilinpäätöksen ajallaan 28.3.2022.

3.1 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalaki korostaa tavoitteilla ohjaamista ja johtamista. Kuntalain mukaan talousarviossa ja suunnitelmassa valtuuston tulee hyväksyä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tehtyjen havaintojen mukaan tarkastuslautakunta toteaa seuraavaa kunnanvaltuuston vuoden 2021 talousarviossa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Yleistä

Vuoden 2021 talousarvion mukaan ”Talousarvion käyttötalousosassa esitetyt toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto.

Käyttötalousosassa määrärahat ovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja valtuustoon nähden sitovia nettomääräisenä.

Valtuustoon nähden sitovia nettomääräisinä ovat myös verotulot ja valtionosuudet sekä muut rahoitustulot ja –menot.

Investointeihin nimetyille kohteille myönnetty määrärahat ovat hankekohtaisia ja ne ovat sitovia sekä brutto- että nettomääräisinä.”

Kunnan strategisia painopistealueita vuodelle 2021 olivat

- kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- kuntalaisten osallistaminen
- elinvoiman vahvistaminen (asukkaiden ja yrittäjien määrän lisääntyminen)
- talouden tasapaino
- laadukkaat lähipalvelut.

Strategisista painopisteistä tarkastuslautakunta toteaa, että lautakunnat ovat toimineet pääosin valtuuston asettamien painopisteiden mukaisesti. Koronapandemia on jatkunut, mutta tilanne on normalisoitunut ja toimintatavat ovat vakiintuneet. Tapahtumia on alettu järjestämään ja myös entistä monimuotoisemmin etäyhteyksiä hyödyntäen.

Väestön määrä on laskenut edelleen ja se oli vuoden lopussa 2021, joten vähennystä on tapahtunut 35 henkilön verran. Syyskuun lopussa kunnan nettomuutto oli positiivinen 13 henkilön verran. Koronapandemia on houkuttellut mökkiläisiä viettämään enemmän aikaa kunnassa. Samalla mökkien rakentaminen ja kunnostaminen on lisääntynyt.

Asukasluku						
					muutos	muutos-%
2017	2018	2019	2020	2021	2020 - 2021	2020 - 2021
2 240	2 181	2 124	2 066	2031	-35	-1,69 %

Parasta Rääkkylää -hanke, yritysten ja maatalojen toiminnan kehittämiseen sekä kuntamarkkinoinnin tehostamiseen, on osaltaan edistänyt elinvoiman vahvistamista ja esimerkiksi hyödyntänyt kunnan hyviä etäyhteyksiä. Vuonna 2021 on perustettu uusia yrityksiä neljä (4) kappaletta ja lakkautettu seitsemän (7).

Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen säilyminen lähipalveluina on vaarantunut ja kunnan tulee kiinnittää erityistä huomiota palveluiden jatkumiseen. Tilapäinen palvelutason heikennys ei saa johdtaa pysyvään käytäntöön.

Monipuolisen palvelutason säilymiseksi ja parantamiseksi tulee kunnan tehdä aktiivisesti töitä. Kuntalaisia, vapaa-ajan asukkaita ja kaikkia muitakin kannustetaan käyttämään palveluita ja osallistumaan tapahtumiin.

Talouden strategiset linjaukset vastaavasti olivat vuodelle 2021 seuraavat:

- tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous
- talouden tasapainossa pitämiseksi tehdään jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia
- tehostetaan kunnan toimintoja ja priorisoidaan toimenpiteitä ja hankintoja
- velan määrä pidetään kohtuullisella tasolla
- taksat ja maksut pidetään tasolla, että ne kattavat kohteena olevista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset
- hallitaan konsernin riskejä.

Strategisista linjauksista lautakunta toteaa: selvitysmenettelyn johdosta toimintoja on tehostettu ja priorisoitu. Arviointivuoden 2021 tulos oli vain noin 3.000 euroa negatiivinen. Aikaisempien vuosien konsernin kertyneen alijäämän kattamiseksi on tehty tasapainottamissuunnitelma.

Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta päätti vuokrata valokuituverkon ja siihen liittyvän liiketoiminnan Kaisanet Oy:lle, jolloin saneerausohjelman mukainen maksusuunnitelma on toteutunut.

Lautakuntaa huolestuttaa vuokra-asuntojen käyttöaste ja korjausvelka sekä Siun soten toiminnan päättymisestä aiheutuva alijäämien kattaminen.

Lautakunta kiittää henkilöstöä joustavasta työtehtävien hoitamisesta muuttuneessa ja haasteellisessa tilanteessa.

Toimintatuotot toteutuivat talousarvioon nähden 37.215 euroa suurempina ja toimintakulut toteutuivat 83.311 euroa suurempina kuin oli arvioitu. Toimintakate oli 46.097 euroa arvioitua huonompi.

Vertailun vuoksi edellisenä vuonna hallintokuntien toimintatuotot toteutuivat talousarvioon nähden 21.033 euroa suurempina, toimintakulujen ollessa talousarvioon nähden 85.289 euroa pienemmät. Toimintakate oli 106.321 euroa arvioitua parempi.

Kunnan käyttötalous					
	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Tot 2021	muutos-% 2020 - 2021
Toimintatuotot	2 491 408	2 689 473	2 574 747	2 736 714	6,29
Toimintakulut	-17 389 960	-17 887 471	-19 988 715	-18 845 676	-5,72
Toimintakate	-14 898 552	-15 197 998	-17 413 969	-16 108 963	-7,49
Tilikauden tulos	42 007	-576 885	-1 613 602	-2 953	-99,82

Vuoden 2021 tilikauden tulos oli arvioitu alkuperäisessä talousarviossa 57.494 euroa ylijäämäiseksi ja talousarviomuutosten jälkeen 90.219 euroa alijäämäiseksi. Tilikauden tulos muodostui 2.953 euroa alijäämäiseksi. Tilikauden tulos poikkesi arvioidusta 87.266 euroa.

Vuonna 2021 kunnan ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 10,8 %. Tulojen kasvu johtui siivouspalvelusopimuksen uusimisesta Siun soten kanssa sekä metsämyyntitulojen, palkkatuen ja hankkeiden avustuksien kasvamisesta. Ulkoiset toimintakulut vähenivät 5,7 %.

Verotulojen lisäys oli 2,8 %, johon sisältyi kunnallisverotulojen vähennys 3 %, kiinteistöverotulojen kasvu 9,3 % ja yhteisöverojen kasvu 46,8 %. Yhteensä verotulojen lisäys oli 172.000 euroa.

Valtionosuuksien lisäys edellisestä vuodesta oli 1 % eli noin 97.000 euroa. Valtionosuuksiin sisältyi harkinnanvarainen valtionosuuden korotus 380.000 euroa.

Verotulojen ja valtionosuuksien yhteinen lisäys oli noin 269.000 euroa.

Valtionosuudet ja verotulot						
	2017	2018	2019	2020	2021	muutos 2020 - 2021
Valtionosuudet	9 746 568	9 260 215	9 102 466	9 826 040	9 923 329	97 289
Verotulot	6 063 617	5 969 091	5 799 646	6 260 996	6 433 099	172 103

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että kunta haki ja sai harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta.

Verotuloissa ja valtionosuuksissa vuonna 2020 ja 2021 tapahtuneiden muutosten vuoksi vertailu aikaisempiin vuosiin on haasteellista ja nämä seikat huomioon ottaen myös tulevien vuosien verorahoituksen ennakoiminen talousarvioita laadittaessa on vaikeaa. Vuonna 2020 valtio tuki kuntia merkittävästi valtionosuuksissa koronan aiheuttamien kustannusten kattamiseksi. Rääkkylän valtionosuuksissa osuus oli noin 460.000 euroa. Tuki oli kerta-

luontoinen. Myös verotuloissa oli molemmille vuosille valtion koronakompensaatiota. Vuoden 2020 kiinteistöverosta osa tuloutui vuodelle 2021.

Talouden tasapainottaminen

Kumulatiivinen ylijäämä kunnan taseessa on tämän tilikauden jälkeen 84.049 euroa, vuoden 2020 jälkeen se oli 87.002 euroa, kun se vuoden 2019 jälkeen oli vielä 1.700.604 euroa.

Kuntakonsernin kertynyt alijäämä on 2.354.019 euroa. Kunta on mukana kolmessa kuntayhtymässä, joista Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymällä sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla oli positiivinen tulos ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Siun sotella oli negatiivinen tulos vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Kertynyt ali/ylijäämä					
	2017	2018	2019	2020	2021
Kunta	2 065 000	2 107 000	1 700 604	87 002	84 049
Konserni	-369 000	-731 000	-1 151 189	-2 406 819	-2 354 019

Lautakunta toteaa, että kunnalla on kertynyttä ylijäämää 84.049 euroa ja kuntakonsernin alijäämä on 2.354.019 euroa.

Vuoden 2021 aikana kunta joutui kolmannen kerran kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaiseen arviointimenettelyyn kuntakonserniin taseeseen kertyneen alijäämän vuoksi. Kuntalain 118 §:n mukainen arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kuntakonsernissa asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Vuoden 2020 konsernitilinpäätöksen kertynyt alijäämä oli 1.165 euroa asukasta kohden ja vuonna 2019 kertynyttä alijäämää oli 542 euroa asukasta kohden, joten raja-arvot täyttyivät vuoden 2020 tilinpäätöksen myötä.

Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos joku laissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointiryhmän työskentely alkoi elokuussa 2021 ja päättyi

27.1.2022. Selvitysmenettely päättyi kunnan kannalta suotuisaan lopputulokseen ja kunnan säilymiseen itsenäisenä. Talouden tasapainottamiseksi on hyväksytty valtuustossa 10.1.2022 talouden tasapainottamisohjelma. Ohjelmaan sisältyvä metsämaan myynti tulee toteuttaa vuoden 2022 aikana siten, että taloudelliset vaikutukset (vuosikatetta vahvistaen) ovat vähintään n. 1,2 miljoonaa euroa ja, että tasapainottamisohjelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan jo vuoden 2022 talousarviomuutoksina.

Lainamäärä

Lainakanta					
	2017	2018	2019	2020	2021
Kunta	4 172 000	4 124 000	3 785 000	6 214 000	5 853 000
€/asukas	1 860	1 893	1 735	3 008	2 882
Konserni	8 314 000	7 838 000	7 678 000	10 782 000	10 675 000
€/asukas	3 707	3 597	3 615	5 219	5 256

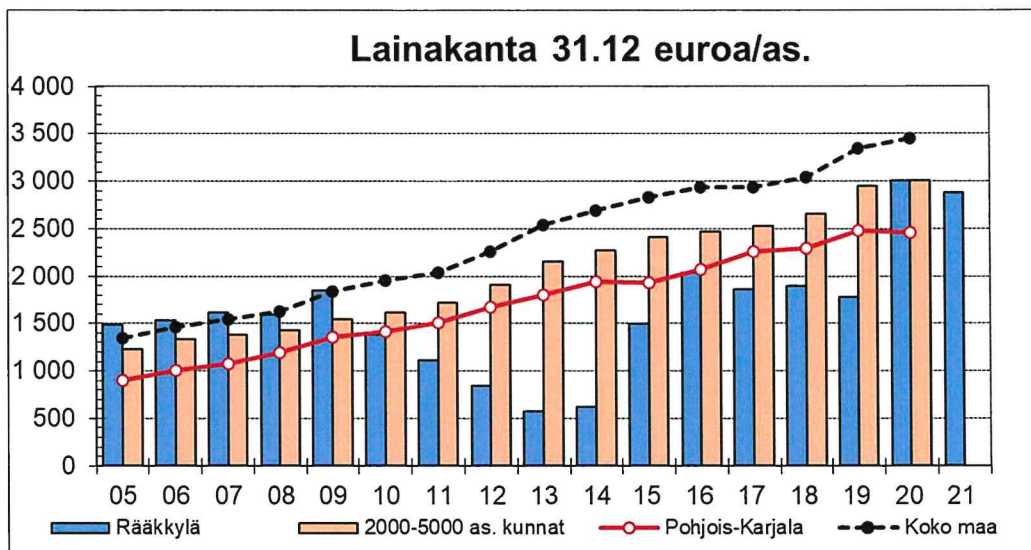
Kunnan lainamäärä oli vuoden 2021 lopussa 5.852.610 euroa. Tilivuoden aikana lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja yhteensä 361.044 euroa.

Vuonna 2021 antolainauksessa tapahtui muutoksia. Antolainauksen lisäyksiä oli koroton laina, joka annettiin Rääkkylän 4H-yhdistykselle. Antolainauksen vähennyksiä olivat tytäryhtiö Rääkkylän Sijoitus Oy:n maksama lainan lyhennys 3.157 euroa ja Pohjois-Karjalan Tietoverkko-osuuskunnan maksamat lainojen lyhennykset 55.870 euroa.

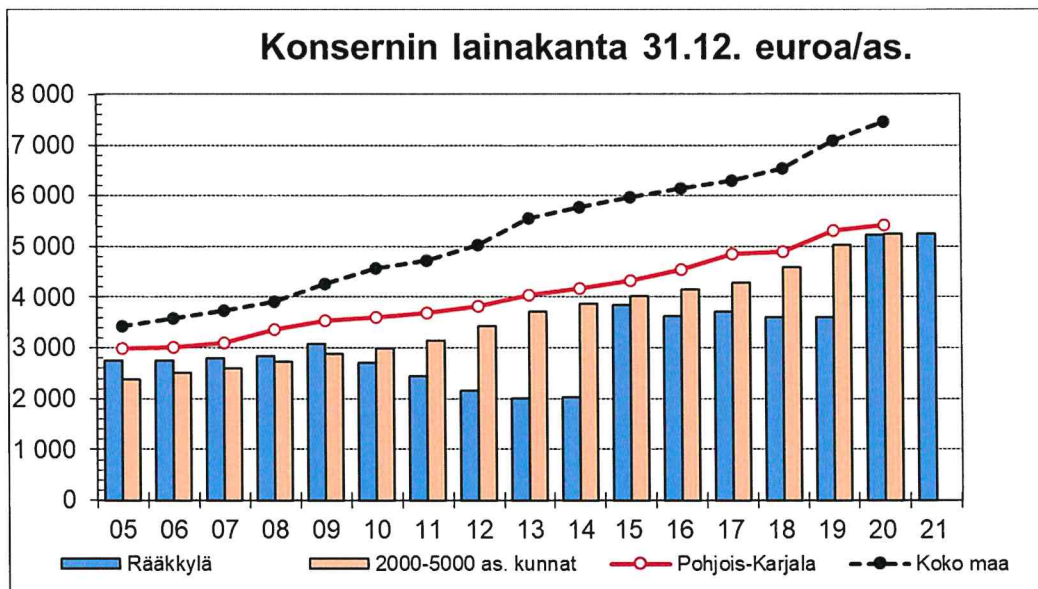
Lautakunta toteaa, että kunnanvaltuuston syyskuussa 2020 Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalolle tervehdyttämishjelmaan myöntämä 70.000 euron suuruinen pääomalaina, muutettiin 22.03.2021 kunnanvaltuuston päätöksellä 3 § SVOP-sijoitukseksi (sijoitetun vapaan oman pääoman sijoitus). Muutoksen perusteluna oli se, että kuntalain 129 §:n mukaan myös tytäryhtiöille myönnetyllä pääomalainalla tuli olla reaaliavakuus, mutta SVOP-sijoitukselle sitä ei tarvita.

Lautakunta muistuttaa, että kuntalain 129 §:n mukainen riittävän kattava vakuus tai vastavakuus tulee huomioida antolainauksissa.

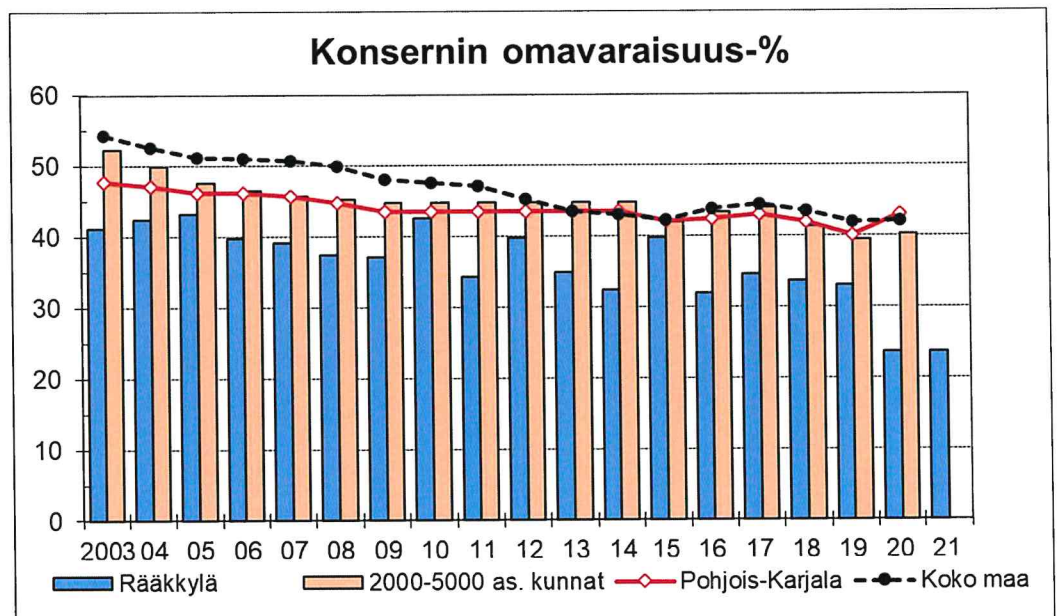
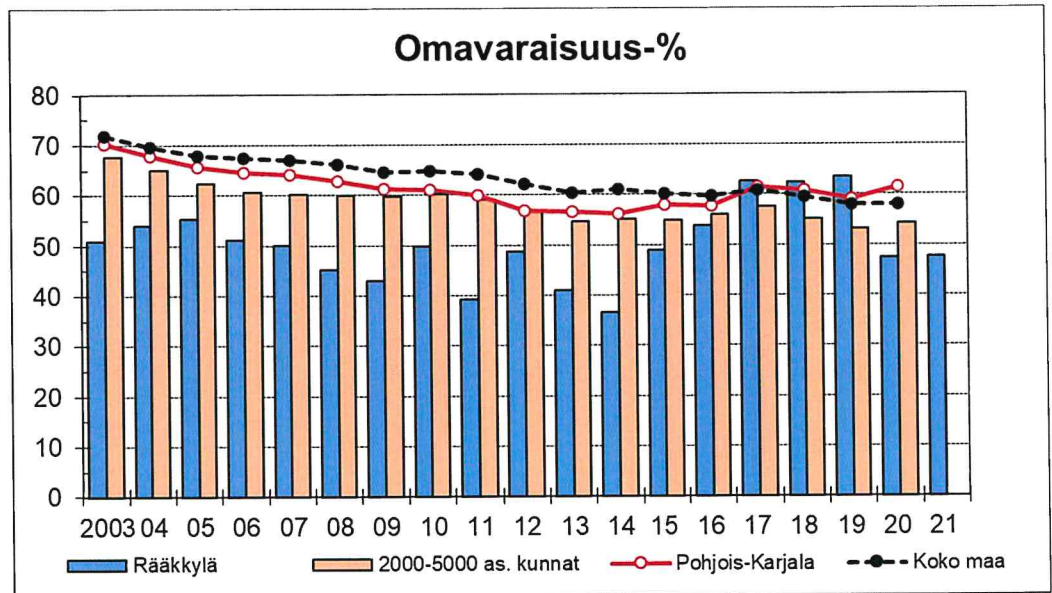
Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, samankokoisten kuntien, maakunnan kuntien ja koko maan kuntien lainakanta asukasta kohden. Toisessa taulukossa on vastaava vertailu konsernin lainakannan osalta.

Vaikka kunnan lainamäärä asukasta kohti on lähtenyt laskuun, kunnan tulee tulevina vuosina huomioida asukaskohtainen lainamäärä ja keskittyä lainojen lyhentämiseen.

Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, samankokoisten kuntien, maakunnan kuntien ja koko maan kuntien omavaraisuus-%. Lisäksi toisessa taulukossa on vastaava vertailu konsernin omavaraisuuden osalta. Terveessä kuntataloudessa omavaraisuusasteen tulisi olla vähintään 50 %. Vuonna 2021 kunnan omavaraisuusprosentti oli 47,6 %, joka oli melkein sama kuin edellisenä vuonna 47,5 %. Konsernin omavaraisuusaste oli vain 23,6 % ja edellisenä vuonna 23,7 %.

Hyvinvointikertomus

Tarkastuslautakunta on huolissaan, että kouluterveyskyselyn mukaan yhä useampi yläkouluikäinen nuori kokee oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Tulos oli selkeästi huonontunut edellisestä kyselystä vuodelta 2019.

Lautakunta on tyytyväinen, että työttömyysprosentti vuoden 2021 lopussa oli pienempi kuin edellisenä vuonna.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä näyttäisivät viime vuosina vähentyneen merkittävästi.

Lautakunta huomioi kuntosalikäyntien koronasta johtuvan hetkellisen vähentymisen. Kuntosalin ovikortin haltijoiden määrä oli laskenut edellisvuodesta ja Pihlajakodin seniorikuntosalilla käynnit olivat vähentyneet puoleen. Kävijämäärä on kuitenkin palautumassa.

Lautakunnan mielestä on positiivista, että hyvinvointikertomuksen mukaan kunta on kehittänyt kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa niin, että perusopetuksen ja liikunnan toimialoilla tulokset ovat parantuneet edellisestä kyselystä.

Tehtäväaluekohtainen arviointi

Kunnanhallituksen alaiset tulosalueet **Hallintopalvelut**

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/4 ja osittain 1/4.

Työpajan omista erillisistä tavoitteista toteutui 5/5.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kuntastrategian jalkauttaminen kaikille organisaation tasoille.	Johtoryhmä on kokoontunut keskimäärin 3 krt. kuukaudessa ja osaltaan toteuttanut strategian jalkauttamista ja aloittanut strategian päivittämisen.
Työhyvinvoinnin ja työilmapiirin parantaminen ja seuranta.	Toteutui osittain työsuojelutoimikunnan toiminnan johdosta.
Kuntavaalien sujuva läpivienti ja uusien luottamushenkilöiden koulutus.	Kuntavaalit sujuivat hyvin koronatilanteen haasteet huomioon ottaen ja luottamushenkilöille on tarjottu koulutusta.
Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen ja eri hallinnonalojen yhteistyön tiivistäminen.	Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen on meneillään ja hallinnonalojen yhteistyötä on tiivistetty.
<p>Työpaja: Tavoitteellinen työ- ja yksilövalmennus sekä asiakkaiden elämäntilanteen, työ- ja toimintakyvyn kartoitus sekä arviointi.</p> <p>Asiakasmäärä kokonaisuudessaan 30 – 40 henkilöä/vko.</p> <p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneille ja työtömille alle 29-vuotiaille nuorille tarjolla työpajatoimintaa.</p> <p>Henkilöstömäärä: vastaava ohjaaja ja työnjohtaja + pajatyöntekijöitä 5 henkilöä palkkatuella.</p> <p>Yhdistystyöllistämismalli pyritään ottamaan käyttöön.</p>	<p>Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti.</p> <p>Pajan asiakasmäärä on toteutunut vuoden – 2021 aikana. Asiakkaita noin 40 /viikko.</p> <p>Nuorten työpaja jatkoi toimintaansa vuoden - 2021 aikana, tarjoten alle 29-vuotiaille nuorille työpajatoimintaa.</p> <p>Henkilöstömäärä: vastaava ohjaaja, työnjohtaja ja nuoriso-ohjaaja + pajatyöntekijöitä 4 – henkilöä palkkatuella.</p> <p>Yhdistyksille on tarjottu pitkäaikaistyöttömiä töihin.</p>

Toimintakate alittui 49.477 euroa.

Lautakunta huomioi, että tavoitteiden toteutumisesta on vaikea arvioida, koska kaikille tavoitteille ei ole asetettu selkeää mittaria.

Asuttujen alueiden kehittäminen

Tulosalueella ei ollut kunnalla kaavoitukseen liittyvää toimintaa eikä tavoitteita.

Lautakunta toteaa, että kunnanhallitus teki myönteisiä poikkeamislupapäätöksiä viime vuonna 9 kpl ja kielteisiä ei ollut yhtään.

- 4 koski uuden lomarakennuksen rakentamista olemassa olevalle rakennuspaikalle (ranta-alueella)
- 2 koski uuden lomarakennuksen rakentamista uudelle rakentamattomalle rakennuspaikalle (ranta-alueella)
- 1 koski vakituisen asuinrakennuksen laajentamista olemassa olevalle rakennuspaikalle (ranta-alueella)
- 2 koski lomarakennuksen käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseksi asuinrakennukseksi (ranta-alueella)

Ukonlahden ranta-asemakaavan laatiminen tuli vireille yksityisen maanomistajan toimesta loppuvuodesta 2020. Kunnanvaltuusto hyväksyi ranta-asemakaavan toukokuussa 2021 ja se tuli voimaan kesäkuussa 2021.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 7.9.2020. Maakuntahallitus käynnisti maakuntakaava 2040, 1. vaiheen laatimisen vuonna 2020 ja maakuntakaava 2040, 2. vaiheen laatiminen käynnistettiin toukokuussa 2021.

Lautakunta toteaa, että nykyisen tasoinen rantarakentaminen ja siihen liittyvä poikkeamislupien käsittely pystytään hoitamaan käytävissä olevilla resursseilla kohtuullisessa ajassa.

Kunta edistää erillisten ranta-asemakaavojen laatimista mahdollisuuksiensa mukaan.

Liikenne

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Palvelu- ja asiointiliikenne järjestetään siten, että kunnan eri alueilta pääsee kerran viikossa asioimaan kuntakeskukseen.	Tavoite on toteutunut. Palvelu- ja asiointiliikenne on järjestetty ympäri vuoden kerran viikossa kyliltä kuntakeskukseen.
Joukkoliikenteen peruspalvelutason saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen ja Pohjois-Karjalan kuntien kanssa.	Tavoite on toteutunut. Yhteistyötä on tehty mm. osallistumalla Ely-keskuksen ja kuntien yhteisen henkilöliikennetyöryhmän sekä liikennejärjestelmätyöryhmän työskentelyyn.
Liikenneturvallisuuksi parannetaan kunnan liikenneturvallisuuksiryhmän aktiivisella työllä. Työssä hyödynnetään Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijahanketta.	Tavoite on toteutunut. Liikenneturvallisuuksiryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Toimijahankkeen kautta on saatu heijastimia ja heijastinliivejä, joita on jaettu syksyllä järjestetyssä liikenneturvallisuuustapahtumassa. Kunta on osallistunut koululaisten saatto liikenteen minimoimishankkeeseen.

Taloudelliset tavoitteet alittuivat 733 euroa.

Lautakunnan mielestä palvelu- ja asiointiliikenne on hyvä ja toimiva palvelu. Käyttäjiä palvelun parissa on ollut vuonna 2021 suurin piirtein saman verran kuin edellisenä vuonna. Ajokertoja oli 204 ja matkustajien määrä oli 742, jolloin matkustajia oli 3,64 henkilöä ajokertaa kohden.

Palvelu on hyvin tärkeä kylillä asuville ja palvelun jatkaminen on tarpeellista.

Lautakunta on edelleen huolissaan tiestön kunnosta ja talvihoitosta, joka on käyttäjien havaintojen mukaan huonontunut viime vuosina.

Metsätalous

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Puuston kehitysluokat pidetään vuonna 2014 päivitetyn metsäsuunnitelman mukaisina	Metsätaloussuunnitelmaa on noudatettu.
Puun myyntiä toteutetaan metsäsuunnitelmassa esitetyn hakkuuehdotuksen mukaisesti	Hakkuita suoritettiin metsätaloussuunnitelman mukaisesti.

Toimintakate alittui 5.233 euroa.

Talousarvion 2021 mukaan kunnalla on maa-alueita yhteensä 768 hehtaaria, josta metsämaata on 711 hehtaaria.

Kunnan metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma on tehty vuosille 2013–2022. Vuosi 2022 muuttaa kuitenkin tilannetta olennaisesti, kun kunta myy talouden tasapainottamissuunnitelman toteuttamiseksi merkittävän osan metsäomaisuudesta. Tasapainottamissuunnitelman toteuttamisen keskeisimpänä tekijänä on metsäomaisuuteen kohdistuva myynti.

Lautakunta toteaa, että tasapainottamissuunnitelmassa metsäomaisuuden merkitys nousi ratkaisevaan asemaan.

Käyttöomaisuus

Toiminnallisia tavoitteita ei ollut asetettu.

Nettotulot alittuivat 6.065 euroa.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että kunta on myynyt määräaloja lisämaiksi asumisviihtyvyyden ja kiinteistöjen käytettävyyden lisäämiseksi.

Rahoitus

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Talousarviota noudatetaan tarkasti ja seurataan sen toteutumista.	Talousarviota on noudatettu tarkasti ja taloutta seurattu annettujen ohjeiden mukaisesti.
Rahoitukseen liittyvät kulut pyritään pitämään mahdollisimman pieninä.	Kulut on pyritty pitämään mahdollisimman pieninä.

Sosiaali- ja terveystalvet/kunnan kustannusvastuu

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvua pyritään edelleen hillitsemään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Yhteistyötä sidosryhmien kanssa on tehty aktiivisesti.
Työllistämistoimissa käynnistettyä uutta toimintatapaa jatketaan lisäämällä kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä.	Ryhmiä on lisätty, toimintaa on toteutettu kahdessa ryhmässä.

Nettomenot ylittyivät 26.467 euroa.

Kunnan kustannusvastuulle kuuluvat erät muodostuvat työmarkkinatuen kuntaosuudesta, kuntouttavasta työtoiminnasta sekä kunnan veteraanikuntoutuskuluista.

Kunnan velvollisuus osallistua työmarkkinatuen kustannuksiin alkaa, kun henkilölle on maksettu työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yhteensä 300 päivältä. Tällöin työttömyysaika rahoitetaan puoliksi valtion ja puoliksi työmarkkinatuen saajan kotikunnan varoista siihen asti, kunnes henkilö on saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella 1000 päivältä. Tämän jälkeen työttömän kotikunnan rahoitusvastuu nousee 70 %:iin.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki/kunnan osuus				
2017	2018	2019	2020	2021
91 847	109 903	125 352	177 893	235 231

Kunnan osuus pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta oli 235.231 euroa, kun menot olivat 177.893 euroa vuonna 2020. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu oli 32,2 %, noin 57.000 euroa. Kuntaosuutta kasvattivat koronan myötä kuntien maksettavaksi tulleet yrittäjien työmarkkinatukimaksut, jotka olivat noin 81.000 euroa. Ilman yrittäjien työmarkkinatukimaksuja kuntaosuus olisi jäänyt pienemmäksi kuin vuoden 2020 kuntaosuus.

Vuonna 2021 työmarkkinatuen saajien määrä oli 89 henkilöä ja edellisenä vuonna 77 henkilöä.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki/saajat					
					muutos
2017	2018	2019	2020	2021	2020 - 2021
59	81	67	77	89	12

Kunnan perustama työpaja on toiminut vuodesta 2018 alkaen, jolloin kunnan järjestämän kuntouttavan työtoiminnan ja terapeutin työtoiminnan sekä nuorisotyöpajan tuotantovastuu siirtyi kunnalle. Työpajalla oli vuonna 2021 yhteensä 40 eri palvelunkäyttäjää. Palvelunkäyttäjistä 9 siirtyi työpajalta opiskelemaan tai töihin vuoden 2021 aikana.

Työmarkkinatuen saajien määrä on lisääntynyt ja sen myötä työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut. Lautakunta pitää huonona asiana, että yli tuhat päivää työttömänä olleiden osuus on kasvanut edellisestä vuodesta.

Lautakunta on tyytyväinen, että nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tehty etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa kunnan omana toimintana. Vuonna 2021 nuoria (18 - 24 v.) oli työttömänä kuusi (6) henkilöä, joka on ikäluokasta noin 16 %. Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus vastaavan ikäisestä työvoimasta koko Pohjois-Karjalassa oli noin 17 %.

Sosiaali- ja terveystalvet/Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvetjen kuntayhtymä (Siun sote)

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Seurataan aktiivisesti palvelutuotannon toteutumista vuoden 2021 alussa tapahtuvan muutoksen jälkeen.	Toteutumista on seurattu aktiivisesti.
Järjestetään tarpeen mukaan Siun soten neuvottelukunnan kokouksia ja turvataan sosiaali-terveystalvetjen saatavuus.	Sosiaali- ja terveystalvetjen palvelutuottajaan on oltu aktiivisesti yhteydessä.

Nettomenot ylittyivät 75.125 euroa.

Kustannuksiin sisältyy Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvetjen kuntayhtymän (Siun soten) maksuosuus, lakkautettujen kunnan sosiaalitoimen ja terveystalvetkuntayhtymän henkilöstön eläkekuluja, Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen osuus, yhteistoi-

mintaosuudet, ympäristöterveydenhuollon osuus ja väestönsuojelukustannukset.

Rääkkylän sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta on vastannut 1.1.2021 alkaen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä – Siun sote. Tätä ennen palvelujen tuottajana toimi kunnan tekemän kokonaisulkoistussopimuksen mukaisesti Terveystalo Kuntaturva Oy.

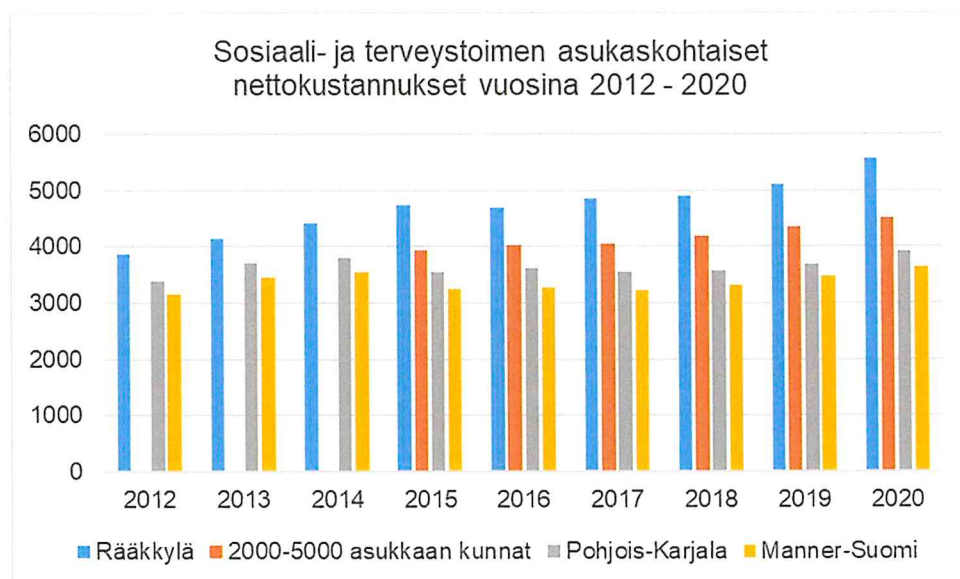
Lokakuussa 2020 sovittiin kuntien ja Siun soten kanssa, että Siun Soten vuoden 2020 alijäämä sekä aiempi kumulatiivinen alijäämä katetaan kuntien tekemällä pakollisella varauksella vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Alijäämien kattaminen oli kunnille tulosvaikutteinen vuonna 2020 ja kassavaikutteinen vuonna 2021. Tilivuonna pakollinen varaus alijäämän kattamiseksi purettiin ja vuodelle 2021 kirjattiin uusi pakollinen varaus 375.000 euroa.

Lautakunta kiittää palvelujen tarjoajaa ja henkilökuntaa laadukkaasta terveystalouden tuottamisesta, mutta on huolestuneena huomionnut sosiaalipalvelujen tason huonontuneen oleellisesti, erityisesti aikuissosiaalityössä ja vammais- ja kehitysvamma palveluissa.

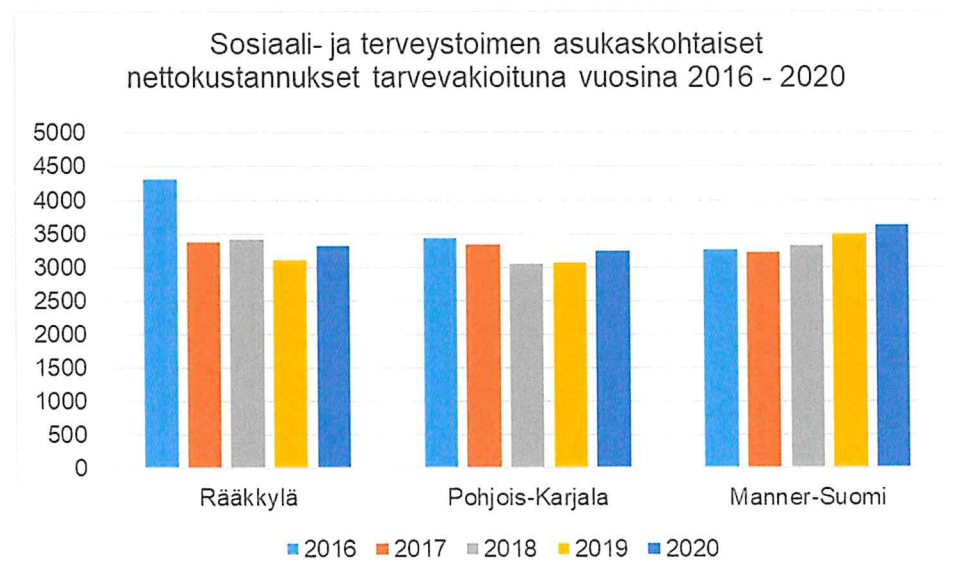
Lautakunta vaatii, että sosiaali- ja terveystalouden palvelutasoa tulee parantaa ja säilyttää palvelut lähipalveluina.

Sosiaali- ja terveystalvelujen kustannusten kehitys

Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, samankokoisten kuntien, Pohjois-Karjalan sekä koko maan sosiaali- ja terveystoimen asukaskohtaiset nettokustannukset vuosilta 2012 - 2020. Kustannusten korkeus johtuu huomattavalta osin kunnan ikärakenteesta ja sairastavuudesta, jotka ovat korkeammat kuin keskimäärin.

Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, Pohjois-Karjalan sekä koko maan sosiaali- ja terveystoimen asukaskohtaiset nettokustannukset tarvevakioiduna vuosilta 2016 - 2020.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 57.086 euroa huonompi kuin talousarviossa oli arvioitu.

Elinvoimalautakunnan alaiset tulosalueet
Ympäristötoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 4/4.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Nykyiset vuodelta 2010 olevat ympäristönsuojelumääräykset päivitetään.	Ympäristönsuojelumääräykset saatiin päivitettyä ja ne tulivat voimaan 19.3.2021.
Ympäristötarkastuksia suoritetaan resurssien puitteissa.	Ympäristötarkastuksia on tehty resurssien ja ajan puitteissa sekä ilmoitusten perusteella.
Rakennusvalvonta hoidetaan asiakaslähtöisesti ja joustavasti.	Rakennusvalvonta on hoidettu joustavasti ja asiakaslähtöisesti.
Organisaatiota päivitetään tämän hetken tarpeiden mukaiseksi (tehtävien uudelleen järjestely).	Työtehtäviä on järjestelty uudelleen työntekijöiden eläköitymisistä johtuen (hallintosihteeri jäi eläkkeelle vuonna 2019 ja kiinteistöpalvelusihteeri vuonna 2020). Hallintosihteerin ja kiinteistöpalvelusihteerin tehtävät siirtyivät apulaisrakennustarkastajalle. Siivoustyönjohtajan tehtävässä aloitti uusi työntekijä joulukuussa 2020.

Nettomenot ylittyivät 25.686 euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että lupia myönnettiin yhteensä 71 kpl, joista rakennuslupia oli 28 kpl. Lupien haku on jatkunut vilkkaana ja saatujen palautteiden mukaan rakennusluvut käsitellään ripeästi.

Lautakunta kiittää, että ympäristönsuojelumääräykset on saatu päivitettyä.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että kunta on mahdollistanut tehokkaan kierrätyksen.

Kiinteistötoimi

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/3 ja osittain 1/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kunnan kiinteistönhoitoyhtiö hoitaa kunnan hoidossa olevat kunnan omistamat ympäristö- ja kiinteistötoimen sekä vesihuoltolaitoksen ja vapaa-aikatoimen sille kuuluvat tehtävät laadittavien kiinteistöpalvelusopimusten mukaisesti.	Kiinteistönhoito toteutui vuonna 2021 kiinteistöpalvelusopimuksen ja palvelukuvauksen mukaisesti.
Kunnan kiinteistöjen PTS-suunnitelmien laatiminen aloitetaan.	PTS-suunnitelmien tekeminen kunnan kiinteistöille on aloitettu loppuvuodesta 2020 ja ne valmistuivat tammikuussa 2021. PTS-suunnitelmat laati yksityinen toimija yhteistyössä kunnan teknisen toimen kanssa.
Tutkitaan ja suunnitellaan isännöintijärjestelmään siirtymisen mahdollisuutta.	Toteutui osittain Asiaa selviteltiin jossain määrin vuoden 2021 aikana muiden työtehtävien tekemisen ohella. Konkreettisesti asia ei kuitenkaan vuoden 2021 aikana edennyt.

Toimintakate alittui 88.765 euroa.

Lautakunta kiittää siitä, että kiinteistöjen hoito on vakiintunut kiinteistöpalvelusopimuksen ja palvelukuvauksen mukaiseksi. Kunnan omistamien rakennusten ja kiinteistöjen peruskorjaus- ja kunnostuskartoitusten suunnitelma on otettu toteutettavien toimien pohjaksi.

Isännöintijärjestelmään siirtyminen olisi järkevää ainakin kunnan omistamien asuin- ja liikehuoneistojen kohdalla.

Vesilaitos

Toiminnallisista tavoitteista toteutuivat osittain 3/5 ja 2/5 ei toteutunut.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Kiinteistöjen vesimittareita uusitaan tarpeen ja resursien mukaan.		Vuonna 2021 ei uusittu vesimittareita. 268 mittarista on uusittu viimeisten vuosien aikana etäluettaviksi mittareiksi 160 kpl.
Aloitetaan vesiosuuskuntien toiminta-alueiden päivittäminen.	Toteutui osittain Toiminta-alueiden päivittäminen on aloitettu ja vesiosuuskunnilta on pyydetty mm. ajantasaisia kartoja toiminta-alueista.	
Selvitetään edelleen vesiosuuskuntien mahdollista halua yhdistyä kunnan vesihuoltolaitokseen	Toteutui osittain Vesiosuuskuntien yhdistymisasiaa selvitettiin ja siitä käytiin neuvotteluja vesiosuuskuntien kanssa. Vesiosuuskunnille lähetettiin keväällä 2021 kirje yhdistymisasiasta ja pyydettiin käsittelemään se kokouksissaan. Tämän seurauksena Paksuniemen vesiosuuskunnan kanssa olisi tarkoitus aloittaa keskustelua yhdistymisestä kevään 2022 aikana.	
Uusitaan Kylätien varrella kulkevaa valurautaista runkovesijohtoa muoviseksi		Runkovesijohdon uusiminen jäi toteuttamatta henkilöstöressurssien vähäisyydestä johtuen.
Selvitetään jätevedenpuhdistamolle tulevan ylimääräisen huleveden lähteitä ja pyritään vähentämään tulevan huleveden määrää	Toteutui osittain Puhdistamolle tulevan huleveden määrää saatiin vähennettyä korjaamalla mm. yksi linjakaivo Kylätien varrelta.	

Nettotulot ylittyivät 11.668 euroa.

Lautakunta on erittäin tyytyväinen, että suositaan nykyteknologiaa ja siirrytään etäluettaviin mittareihin.

Lautakunta kannustaa jatkamaan ja tiivistämään yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminnallisista tavoitteista toteutuivat 2/4, yksi tavoite toteutui osittain ja yksi ei toteutunut.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Parasta Rääkkylää -hankkeelle asetetut tavoitteet toteutuvat	Toteutui osittain. Koulutuksiin ja tilaisuuksiin osallistuneiden määrä oli yli tavoitteiden. Opintomatkat peruuntuivat koronatilanteen takia.	
Matkailun toimintamalli tuo kasvua matkailuelinkeinoon	Toteutui. Kesän 2021 matkailumäärät olivat hyvät	
Kyliä ja järjestöjen omia hankkeita 2 kpl	Toteutui, 3 kpl	
Kasvua tulomuuttoon kunta- ja seutumarkkinoinnin avulla		ei (-5)

Nettomenot ylittyivät 6.516 euroa.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että Parasta Rääkkylää -hankkeen aloittama viestintäagentti -toiminta on jäänyt pysyväksi käytännöksi, jatkuen kunnan omana toimintana. Nykyaikana positiivinen somemainonta on hyvin kustannustehokasta.

Lähikuntien yhteinen matkailun toimintamalli Sydänkarjala toi kasvua matkailuelinkeinoon ja lähimatkailu oli suosiossa erityisesti koronan johdosta.

Lautakunta toivoo Meille maalle -hankkeen myötä kasvua tulomuuttoon.

Lautakunta kiittää, että Parasta Rääkkylää -esite päivitettiin.

Elinvoimalautakunnan alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 109.300 euroa huonompi kuin talousarviossa oli arvioitu.

Hyvinvointilautakunnan alaiset tulosalueet

Perusopetus

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Jokainen oppivelvollisuutensa päättävä saa päättötodistuksen.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 18 oppilasta saivat päättötodistuksen.
Jokainen perusopetuksen päättänyt saa jatko-opiskelupaikan.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 18 päättötodistuksen saanutta oppilasta sai jatko-opiskelupaikan.
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	Tavoite on toteutunut. Kuntavaalien aikaan oppilaat osallistuivat "varjovaaleihin" toukokuussa. Oppilaat ovat kommentoineet lukuvuosisuunnitelmaa ja peruskoulun työ- ja loma-aikoja.

Nettomenot alittuivat 66.901 euroa.

Kustannuksiin sisältyvät perusopetuksen lisäksi esiopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta.

Oppilasmäärä						
	2017	2018	2019	2020	2021	muutos 2017 - 2021
luokat 0-6	99,5	97,5	93,5	96,5	96,5	-3
luokat 7-9	59,5	57	55	49,5	46	-13,5
yhteensä	159	154,5	148,5	146	142,5	-16,5

Lautakunta on hyvin huolissaan siitä, miten Kiva-koulu pystyy vastaamaan nykyajan kouluelämän haasteisiin ja somekiusaamiseen.

Lautakunta pitää hyvänä, että kaikki oppivelvollisuuden päättävät saivat päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan.

Lautakunta pitää hyvänä, että koulun sisäilma -asiaan on löydetty parannuskeinoja ja tilanne on tällä hetkellä hyvällä tasolla.

Varhaiskasvatus

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 1/1.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Hoitoryhmien tarkastelu ja henkilöstön sijoittaminen	Tavoite on toteutunut. Hyvinvointilautakunta on linjannut 15.6.2021 kokouksessaan hoitoryhmien määrän. Henkilöstön sijoittuminen riippuu hoitolasten määrästä. Perhepäivähoito on pyritty säilyttämään yhtenä hoitomuotona.

Nettomenot alittuivat 21.866 euroa.

Päivähoidossa lapsia					
					muutos
2017	2018	2019	2020	2021	2017 - 2021
46	48	43	32	32	-14

Lautakunta pitää erittäin hyvänä asiana, että varhaiskasvatukseen on laadittu lähietsintäsuunnitelma.

Kirjastotoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Tarjota maksutonta digiohjausta	Tavoite on toteutunut. Kirjastolla on annettu asiakkaille digiohjausta.
Kirjaston aukioloaikojen vähintään ennallaan pysyminen ja omatoimikirjaston aukiolon turvaaminen	Tavoite on toteutunut. Kirjaston aukioloajat ovat säilyneet ennallaan.

Nettomenot alittuivat 1.618 euroa.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että kirjaston järjestämien asiakaskyselyjen vastaukset olivat pääosin positiivisia.

Lautakunta kiittää, että toiminta on entisestään kehittynyt ja monipuolistunut mm. Tavaralainaamon myötä. Omatoimikirjasto on hyvä asia.

Ruokahuolto

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Asiakkaiden osallistaminen ruokapalvelutoiminnassa.	Tavoite on toteutunut. Asiakkailta on kerätty palautetta palautelaatikon ja asiakaskyselyn avulla. Palautteen perusteella on työstetty mm. ruokalistoja.
Riittävän henkilöstömäärän turvaaminen.	Tavoite on toteutunut. Koulun keittiöltä on siirtynyt määräaikaisesti keittiötyöntekijä laitospaikalle. Tarvittaessa on palkattu mm. lomien sijaisia.

Nettotulot ylittyivät 16.254 euroa.

Vapaa-aikatoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Vapaa-aikatoimi osallistuu alueellisiin ja maakunnallisiin hankkeisiin.	Tavoite on toteutunut. Vapaa-aikatoimi on mukana mm. Kylien tarinat-hankkeessa.
Vapaa-aikatoimen toimintoja suunnataan luontoon.	Tavoite on toteutunut. Kesän toiminnoissa oli mukana luontopolku. Vapaa-aikatoimi järjesti 7 - 9-luokkalaisten retken Siirin polulle Tohmajärvelle.
Nuorisotalotoimintaa kehitetään yhdessä nuorten kanssa.	Tavoite on toteutunut. Kesän toimintoja suunniteltiin yhdessä nuorten kanssa.

Nettomenot alittuivat 29.691 euroa.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että vapaa-aikatoimen avustuksia on myönnetty tiukasta taloustilanteesta huolimatta.

Lautakunta kiittää, että vapaa-aikatoimi on mukana Kylien tarinat-hankkeessa.

Lautakunta pitää positiivisena, että nuorisotalolla on järjestetty monipuolista toimintaa.

Hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 120.289 euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu.

Investoinnit

Alkuperäisen talousarvion mukaiset investoinnit yhteensä olivat 250.000 euroa ja talousarviomuutosten jälkeen 447.900 euroa. Toteutuma oli 405.163 euroa. Investointien toteutuminen jäi arvioidusta 42.737 euroa.

Investoinnit				
2017	2018	2019	2020	2021
886 300	110 231	181 373	43 791	405 163

Vuoden 2021 osalta investointimenoihin kirjattiin yhteensä 411.370 euroa: mm. meijerirakennuksen peruskorjaus: kalanjalostamon tilojen rakentaminen meijerirakennukseen, Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalolle tervehdyttämishjelmaan myönnetty 70.000 euron suuruinen pääomalaina, muutettiin 22.03.2021 kunnanvaltuuston päätöksellä 3 § SVOP-sijoitukseksi (sijoitetun vapaan oman pääoman sijoitus), jätevedenpuhdistamon sähkökeskuksen ja Pihlajatie JV-pumppaamon saneeraukset, kaavateitä ja jätevedenpuhdistamon piha päällystettiin, kunnan työpajan katon saneeraus, päiväkodin lattiapinnoitteiden ja listojen uusiminen, palvelukeskus Pihlajakodin ja terveyskeskuksen ikkunoita uusittiin, Paksuniemen karavaanipaikkojen rakentaminen ja alueen palvelujen kehittäminen sekä Koivuniemen uuden laiturin venepuomit ja portti.

Investointituloihin kirjattiin kahden eri määrälän ja yhden tilan myynti sekä Efetta Oy:n osakkeiden myynti, yhteensä 6.207 euroa.

Lautakunta on tyytyväinen, että perusinvestointeja on toteutettu sekä panostettu yritystoimintaan ja matkailuun.

Rahoitus

Rahoitustuotot ylittivät rahoituskulut 58.599 euroa. Talousarvioon nähden poikkeama on 1.851 euroa huonompi.

Henkilöstö

Henkilöstökulut					
2017	2018	2019	2020	2021	muutos 2020 - 2021
3 012 586	3 277 400	3 291 038	3 138 359	3 338 143	199 784

Henkilöstökulut olivat alkuperäisessä talousarviossa 3.308.698

euroa ja talousarviomuutosten jälkeen 3.340.737 euroa. Toteutuma oli 3.338.143 euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 199.784 euroa. Henkilöstökulujen kasvu johtui mm. työehtosopimusten mukaisista yleiskorotuksista, työllistämistoimien pienestä kasvusta sekä uusien ravinto- ja laitoshuoltopalveluja koskevien sopimusten solmimisesta kunnan ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän eli Siun soten välillä. Lisäksi palkkakulujen kasvussa on huomioitava, että vuodet 2020 ja 2021 eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Vuoteen 2020 kohdistui useita säästöjä mm. vuorotteluvapaiden ja koronapandemian johdosta.

Kunnan henkilöstön määrä oli vuoden 2021 lopussa 80, mikä oli saman verran kuin edellisen vuoden lopussa. Koko vuoden 2021 osalta tarkasteltuna henkilökunnan keskimääräinen työntekijämäärä oli 77 ja edellisenä vuonna 75.

Henkilöstö					
	2017	2018	2019	2020	2021
Vakinaiset	58	56	57	54	56
Määräaikaiset	4	9	8	9	6
Työll. + oppisop.	10	17	9	11	14
Sijaiset	4	6	5	6	4
Koko henkilöstö	76	88	79	80	80

Kevan eläköitymisennusteen mukaan kunnan henkilöstöstä noin kolmannes eläköityisi vuoden 2028 loppuun mennessä.

Lautakunta toteaa, että tuleviin eläköitymisiin on varauduttava ja pitääkin tärkeänä, että kunta houkuttelee vetovoimaisuudellaan ammattitaitoisia työntekijöitä ja uusia asukkaita.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunnan ja Kiinteistöpalvelun henkilökunnan jaksamiseen kiinnitetään huomiota ja annetaan heille työrauha. Tyytyväisen ja jaksavan henkilöstön rooli on avainasemassa kunnan toimintojen kannalta, joten havaittuihin ongelmiin tulee tarttua viipymättä.

Riskit ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 17.6.2019 § 24 ja kunnanhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen 1.7.2019 § 104.

Merkittävimpiin riskeihin kunnan kannalta luetaan sote-kustannusten jatkuva kasvu ja erityisesti se, ettei kunta ole voinut omilla toimenpiteillään juurikaan vaikuttaa sote-kustannuksiin. Vuonna 2021 päätettiin sote-uudistuksen toteuttamisesta siten, että vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille.

Vuoden 2021 alusta lähtien Rääkkylän sote-palvelujen tuottaminen siirtyi Siun soten omalle vastuulle Terveystalon ulkoistamissopimuksen päätyttyä. Siun soten laskelmien mukaan palvelut pystyttiin hoitamaan huomattavasti edullisemmin verrattuna Terveystalon ulkoistamissopimuksen kiinteään hintaan. Kuitenkin Rääkkylä joutui vuodelta 2021, Siun soten perussopimuksen maksu-osuusmäärittelyn mukaisesti, maksamaan ulkoistamissopimuksen hinnoitteluun perustuvan hinnan. Se merkitsi kunnalle merkittävää rasitetta, joka osittain jatkuu vielä vuonna 2022 ja vaikuttaa huomattavasti kunnan valtionosuuksia alentavasti, kun siirrytään hyvinvointialueisiin.

Kunnan toiminnalliset riskit lähivuosina kohdistuvat mm. muutosten aiheuttamaan työmäärän kasvamiseen ja työntekijöiden eläköitymiseen sekä uuden ammattitaitoisen henkilökunnan löytymiseen. Kunnan kiinteistöomaisuus on myös merkittävä riskitekijä. Osa kiinteistöistä on vanhaa ja korjausvelkaa on muodostunut merkittävästi. Lisäksi kunnan rahoitusriskejä ovat kotimaiset pitkäaikaislainat ja niiden korot sekä kunnan antamat takaukset ja rahoituslainat.

Tulevaisuuden riskejä koronaepidemian jatkumisen ja kokonaisvaikutusten suhteen sekä Ukrainan sodan tuomia riskejä kunnan toimintaan on vaikea arvioida.

Annetut takaukset				
2017	2018	2019	2020	2021
3 859 143	3 563 323	3 218 106	322 802	278 480

Aikaisemmin Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan lainojen takausvastuut olivat kunnalle merkittävä riski, joka realisoitui vuonna 2020 ja kunta maksoi takausvastuut joulukuussa 2020.

Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunta päätti vuonna 2021 vuokrata valokuituverkon ja siihen liittyvän liiketoiminnan Kaisanet Oy:lle. Ratkaisu omalta osaltaan turvaa entistä varmemmin kunnan saatavat tietoverkko-osuuskunnan yrityssaneerausohjelman mukaisesti.

Konserni

Tilinpäätös sisältää kuntalain mukaisesti konsernitilinpäätöksen. Konsernitasolla tilikauden tulos on 51.912 euroa ylijäämäinen vuonna 2021, kun se vuonna 2020 oli 1.344.524 euroa alijäämäinen.

Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot

Talousarviossa tytäryhtiölle asetetuista tavoitteista toteutui 3/4 ja osittain 1/4.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Vuoden 2021 aikana pyritään pitämään asuinkuntoisten huoneistojen määrä vastaamaan kysyntää.	Tavoite on toteutunut ja Vuokratalot on pystynyt vastaamaan kysyntään. Vuokratalot on hakenut ja saanut ARA:lta purkuavustuspäätöksen Koivukujan rivitalon purkamiseksi. Vuokratalot on lisäksi hakenut valtiokonttorilta akordia em. rivitalon remonttilainan alentamiseksi.	
Tarkka taloudenpito kiinteistön hoitokustannuksissa.	Käyttökustannukset ovat olleet tarkassa seurannassa, veden ostohinta on noussut, mutta veden myyntituotot ovat kasvaneet vain 2,5 %.	Kunnan vesimaksujen korotuksia ei ole siirretty suoraan asiakasvesimaksuihin.
Korjauskulut; maltillisesti PTS:n mukaisesti.	Korjauskulut ovat alittaneet budjetin 10 652,83 euroa. Koivukujan rivitalosta on teetetty laajempi kuntoarvio, jonka pohjalta purkupäätös on tehty.	
Vuokrasaatavien tehokas perintä; vuokravaltvonta ajantasainen.	Tavoite on toteutunut hyvin.	

Yhtiölle on tehty tervehdymissuunnitelma vuoteen 2022 saakka, jonka tavoitteena on ylläpitää yhtiön maksuvalmiutta ja toiminnan jatkuvuutta myös tulevaisuudessa. Tervehdymissuunnitelman osana ovat mm. vajaakäytöllä olleiden rakennusten poistaminen asuinkäytöstä ja sitä kautta saatava säästö ylläpito-kustannuksissa. Vuoden 2021 käyttöaste oli 76,3 %, vuonna 2020 se oli 75 % ja vuonna 2019 se oli 82,5 %.

Tilikauden tulos oli alijäämäinen 7.078 euroa.

Lautakunta on tyytyväinen, että käyttöaste on saatu pidettyä kohtuullisella tasolla poistamalla asuinkäytöstä huonokuntoisimpia rivitaloja.

Lautakunta pitää tärkeänä, että Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalojen huoneistoja korjataan suunnitelmallisesti kysynnän mukaan.

Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy

Talousarviossa asetetuista tavoitteista toteutui 2/2.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kehittämistavoitteena on palvelutarjonnan lisääminen.	Kiinteistöpalvelu on hankkinut käyttöönsä kuormaajan ja laajentanut palveluntarjontaansa auruksiin, harjauksiin ja hiekoituksiin.
Taloudellisena tavoitteena on talouden tasapaino.	Liikevaihto on lisääntynyt 7,5 % ja tulos on lievästi voitollinen.

Yhtiön tilikauden voitto on 17.158 euroa.

Lautakunta toteaa, että tulos on positiivinen ja kiittää sitoutunutta ja ammattitaitoista henkilöstöä.

Rääkkylän Sijoitus Oy

Talousarviossa asetetuista tavoitteista toteutui 1/1.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kehittämistavoitteena on omaisuuden arvon lisääntyminen/kasvattaminen.	Tavoite on toteutunut.

Tilikauden tulokseksi muodostui 5.917 euroa.

4. MUUT HAVAINNOT

Tilintarkastajan raportoinnin mukaan hallintosääntöä tulisi päivittää ajanmukaiselle tasolle lisäämällä kuntalain mukainen kuntalaisen aloiteoikeus ja tarkentamalla viranhaltijoiden hankintavaltuuksia.

Lautakunta pitää tärkeänä, että kunnan eri hallintokunnat ja tytäryhteisöt toimivat yhteistyössä talouden tasapainottamisohjelman suunnittelussa sekä tulevien vuosien toimissa sen onnistumiseksi.

5. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kunnalle laissa säädetyt valtuuston päättämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu toimintakertomuksen, tarkastuslautakunnan tekemien havaintojen ja saatujen selvitysten perusteella.

Tilintarkastuskertomuksen mukaisesti kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Lautakunta kiittää kunnan viranhaltijoita ja toimihenkilöitä, erityisesti kirjanpitäjää, kunnanjohtajaa ja kunnanhallituksen puheenjohtajaa suuriarvoisesta työstä kunnan talouden selvitysmenettelyn aikana. Selvitysmenettely johti kunnan kannalta suotuisaan lopputulokseen ja kunnan mahdollisuuteen säilyä itsenäisenä.

Tasapainottamisohjelman toteutumiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja se vaatii talouskuria päätöksenteossa.

Vuoden aikana käytiin useita neuvotteluja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän - Siun soten sekä muiden kuntien kanssa Rääkkylän maksuosuuksien kohtuullistamiseksi ja palvelutason turvaamiseksi. Kunnan tulee jatkaa neuvotteluja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaamiseksi ja parantamiseksi.

Lautakunta kiittää kuntakonsernin henkilöstöä, tilintarkastajaa ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä kunnan ja kuntalaisten hyväksi.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kunta on olemassa nimenomaan kuntalaisia varten ja pitää kuntakuvan positiivisuutta elintärkeänä.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja velvoittaa kunnanhallituksen antamaan valtuustolle selvityksen lokakuun 2022 loppuun mennessä niistä seikoista, joihin arviointikertomuksessa on kiinnitetty huomiota.

Rääkkylässä 23.5.2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Pasi Laasonen
puheenjohtaja

Matti Hännikäinen
varapuheenjohtaja

Aune Laakkonen
jäsen

Tarja Musikka
jäsen

Jarmo Rätty
varajäsen

Hannu Ilonen
varajäsen